

Çivi Yazılı Belgelere Göre Eski Anadolu Mutfağında Bir Besin Maddesi: Tuz

*A Nutrient in the Cuisine of Ancient Anatolia according to the Documents
Cuneiform: Salt*

Esma Öz*

Özet

Tuz, Eski Asurca ve Hititçe belgelere göre, Anadolu'da bilinen bir besin maddesiydi. Eskiçağlarda, yemeklerde, yiyeceklerin ve hayvan derilerinin saklanması ve daha pek çok alanda kullanılmış olan tuz, Asurlu tüccarlara ait masraf listelerinde ve tüccarlar arasındaki mektuplaşmalarda ticari değeri olan bir ürün olarak geçmektedir. Kültepe tabletlerinde, tuz satış fiyatlarından ve tuz ticaretinden bahsedilmesine rağmen, Anadolu'daki tuz üretim merkezlerinden hiç söz edilmemektedir. Buna karşın, Hititçe belgelerde, Anadolu'da tuzun temin edildiği ve tuz sevkiyatının yapıldığı şehirler kayda geçmiştir. Bu belgelere göre, T/Durhumit/Durmitta ve T/Duhduşna'da, tuz yataklarının bulunduğu ve diğer Anadolu kentlerine tuz sevkiyatının bu şehirlerden yapıldığı anlaşılmaktadır. Bu kentler dışında, Kawarna, Kalapiya ve Şukziya da metinlerde tuz üretimiyle ilgili görünen şehirlerdir.

Anahtar Kelimeler: Çivi Yazılı Tabletler, Eski Anadolu, Tuz, Tuz Üretim Merkezleri

Abstract

The salt was a nutrient known in Anatolia according to Old Assyrian and Hittite documents. Salt which has been used in meals, in preservation of foods and animal skins and any more fields in Ancient age, at lists of cost belong to Assyrian merchants and is mentioned as a product was of the commercial value at correspondence between merchants. Although is mentioned from prices sale of salt and salt trade in Kültepe tablets, from salt production centers in Anatolia not are mentioned at all. In contrast, are recorded cities that provided of salt in Anatolia and have been made of shipment of salt in Hittite documents. According to these documents are understood that existed salt deposits' in T/Durhumit/Durmitta and T/Duhduşna and made from these cities of shipment of salt the other Anatolia cities. Except from these cities, are cities that seems relevant to the production of salt also Kawarna, Kalapiya and Şukziya in texts.

Key words: Cuneiforms Tablets, Ancient Anatolia, Salt, Salt Production Centers

Tuz, sıvı halde denizlerde, göllerde, tuzlu su kaynaklarında ve katı halde kaya tuzu şeklinde bulunmaktadır. Tuz göllerinin bir kısmı eski deniz yatakları olabileceği gibi bazıları da geniş yer çöküntülerinde, civar bölgelerindeki kaya tuzlarından geçerek, bu çukurlarda

* Yrd. Doç. Dr.; Yıldırım Beyazıt Üniversitesi İnsan ve Toplum Bil. Fak. Tarih Bl - ANKARA

_____ **Kültepe Tabletleri V (The archive of Kuliya, Son of Ali-Abum)**, Türk Tarih Kurumu Yayınları, VI. Dizi, S. 33c, Ankara 2010.

AHw: Akkadisches Handwörterbuch

BBR: Beiträge zur Kenntnis der Babylonischen Religion

BE: Babylonian Expedition of the University of Pennsylvania, Series A: Cuneiform Texts

BIN: Babylonian Inscriptions in the Collection of J.B. Nies

CAD: The Assyrian Dictionary of the Oriental Institute of the University of Chicago

CCT: Cuneiform Texts from Cappadocian Tablets

CDA: A Concise Dictionary of Akkadian

CT: Cuneiform Texts from Babylonian Tablets

I: Tafelsignatur der Kültepe Tafelsammlung der Prager Karlsuniversität

IBoT: İstanbul Arkeoloji Müzelerinde Bulunan Boğazköy Tabletleri

ICK: Inscriptions Cunéiformes du Kultépé

KBo: Keilschrifttexte aus Boghazköi

Köcher BAM: Die Babylonisch-Assyrische Medizin in Texten und Untersuchungen

KUB: Keilschrifturkunden aus Boghazköi

OIP: Oriental Institute Publications

TC: Tablettes Cappadociennes du Louvre

TTC: Trente Tablettes Cappadociennes

